

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 661

din 02.10.2019

Dosar nr.: 540/2018

Petiția nr.: 4886/01.08.2018

Petent: Liga pentru Apărarea Drepturilor Pensionarilor Militari

Reclamat: Guvernul României

Obiect: prevederile discriminatorii ale Ordonanței de Urgență nr. 59/2017 privind modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele și domiciliul petentului

1. Liga pentru Apărarea Drepturilor Pensionarilor Militari cu adresa în Pantelimon, str. Castanului nr. 9A, județul Ilfov

Numele și sediul reclamatei

2. -

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petenta sesizează o posibilă faptă de discriminare prin emiterea Ordonanței de Urgență nr. 59/2017 față de categoria socio-profesională a pensionarilor militari.

III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

5. Petenta a fost citată pentru data de 25.09.2018 la sediul CNCD, fiind invocată din oficiu excepția de necompetență a Consiliului.

6. Petenta a formulat concluzii scrise.

7. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

8. Petenta sesizează o posibilă faptă de discriminare prin emiterea Ordonanței de Urgență nr. 59/2017 față de categoria socio-profesională a pensionarilor militari.

9. Petenta a susținut faptul că toate modificările aduse legii prin această ordonanță de urgență s-au făcut cu încălcarea unor prevederi constituționale a jurisprudenței Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, având ca efect discriminarea pensionarilor militari. (fila 2 la dosar)

Petenta reclamă faptul că prin Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor se creează o discriminare între pensionarii militari în comparație cu pensionarii magistrați.

10. Prin modificarea articolului 59 și 60 din Legea 223/2015, art. 59 "Cuantumul pensiilor militare de stat se actualizează, din oficiu, în fiecare an, cu rata medie anuală a inflației, indicator definitiv, cunoscut la data de 1 ianuarie a fiecărui an în care se face actualizarea și comunicat de Institutul Național de Statistică. Dacă în urma actualizării rezultă un quantum al pensiei mai mic, se păstrează quantumul pensiei aflat în plată" și art. 60 "*La stabilirea pensiei militare de stat, pensia netă nu poate fi mai mare decât media soldelor/salariilor lunare nete corespunzătoare soldelor/salariilor lunare brute cuprinse în baza de calcul al pensiei*„ în opinia petentului creează o discriminare față de principiile generale ale sistemului public de pensie statuate prin Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, în vigoare de la 1 ianuarie 2011, care la stabilirea punctajului iau în calcul veniturile brute realizate, dar și cu Legea nr.303/2004 privind statutul magistraților care la art. 82 (1) Judecătorii și procurorii cu o vechime de cel puțin 25 de ani în magistratură beneficiază la împlinirea vârstei prevăzute de lege, de pensie de serviciu, în quantum de 80% din media veniturilor brute realizate în ultimele 12 luni de activitate înainte de data pensionării.

Susținerile părții reclamate

-

V. Motivele de fapt și de drept

11. **În fapt**, Colegiul director a reținut că petenta reclamă prevederile OU nr. 59/2017 prin care s-au adus modificări la Legea 223/2015 privind pensiile militare de stat prin care s-au încălcat prevederi constituționale a Jurisprudenței Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, având ca efect discriminarea pensionarilor militari.

12. **În drept**, potrivit dispozițiilor art. 63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor, ce prevede că „(1) *Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției.*

13. Referitor la excepția de necompetență a C.N.C.D., invocată din oficiu, Colegiul director urmează a admite excepția invocată pe motiv că în speță sunt sesizate aspecte care sunt cuprinse în prevederile Ordonanței de Urgență nr.59/2017 privind modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu, având în vedere **Decizia Curții Constituționale nr. 997/2008**.

Decizia nr. 997 din 7 octombrie 2008 a Curții Constituționale stabilește următoarele:

„*Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în esență, critica autorului excepției pune în discuție constituționalitatea atribuțiilor jurisdicționale ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, care, potrivit art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, poate să dispună «înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii și restabilirea*

situației anterioare discriminării», în măsura în care situațiile discriminatorii izvorăsc din conținutul unor acte normative.

Față de acestea, Curtea apreciază că o corectă analiză a textului de lege criticat impune interpretarea acestuia în ansamblul reglementării din care face parte, mai precis al Secțiunii VI din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, care reglementează rolul, atribuțiile și organizarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Astfel, Curtea observă că potrivit dispozițiilor art.16 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării îndeplinește rolul de «garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării», iar potrivit dispozițiilor art.18 din același act normativ, «este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.» Mai departe, art.19 alin.(1) lit.c), precum și art.20, în ansamblu, reglementează rolul jurisdicțional al Consiliului, care are ca finalitate, așa cum s-a arătat, «înlăturarea faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării.» În sfârșit, nu trebuie omis nici faptul că art.2 alin.(3) din aceeași ordonanță prevede că sunt discriminatorii «prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane [...]».

Deși autorul excepției apreciază ca fiind un «nonsens» interpretarea dispozițiilor art.20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 în sensul aplicabilității lor și cu privire la situațiile discriminatorii ce izvorăsc din conținutul actelor normative, Curtea observă totuși că dispozițiile de lege mai sus enunțate au constituit în realitate temeiul mai multor hotărâri prin care Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a constatat, în cadrul activității sale jurisdicționale, caracterul discriminatoriu al unor prevederi legale. Dovadă a acestui fapt stă și introducerea, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2008, a alin. (3) la art.19 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, prin care s-a scos din competența Consiliului soluționarea sesizărilor având ca obiect măsurile legislative în contextul stabilirii politicii de salarizare a personalului din sistemul bugetar, măsură legislativă dictată tocmai ca urmare a efectelor generate de hotărârile emise de această instituție.

În această ordine de idei, Curtea constată că, în vederea îndeplinirii rolului său de garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este chemat să vegheze, printre altele, inclusiv asupra modului în care este respectat acest principiu în conținutul actelor normative. În acest sens, acest organ poate constata existența unor prevederi de lege discriminatorii și își poate exprima opinia în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative cu principiul nediscriminării. Ceea ce aici interesează sunt efectele pe care le produc aceste opinii. Astfel, dacă s-ar admite că, pe calea controlului jurisdicțional întemeiat pe art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate să constate existența unor situații discriminatorii ce își au izvorul direct în conținutul unor norme legale, hotărârea Consiliului ar putea avea ca efect încetarea aplicabilității acestor dispoziții și chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, care nu se referă la persoana sau grupul social discriminate. Într-o atare împrejurare, se pune în discuție legitimitatea acestui organ de a interfera în competențele legislativului, prin înlăturarea aplicabilității unor acte normative și instituirea aplicabilității altora, dar și în competențele Curții Constituționale, care îndeplinește rolul de legislator negativ atunci când constată lipsa de conformitate dintre prevederile unei legi sau ordonanțe și dispozițiile constituționale, sub aspectul art.16 referitor la principiul nediscriminării.

Deși în lumina dispozițiilor constituționale o asemenea interpretare nu ar putea fi acceptată, rolul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării putând fi rezumat mai degrabă la posibilitatea de a constata existența unor discriminări în conținutul unor acte normative și la formularea de recomandări sau sesizarea autorităților competente pentru a modifica respectivele texte de lege, se observă totuși, așa cum s-a reținut și mai sus, că, în practică, art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 a generat efecte neconstituționale, prin care s-a încălcat principiul separației în stat, la aceasta contribuind chiar formularea echivocă a dispozițiilor cuprinse în Secțiunea VI din Ordonanța Guvernului nr.137/2000.

Pentru aceste motive, Curtea constată că prevederile art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 sunt neconstituționale în măsura în care sunt interpretate în sensul că acordă Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării competența ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze textul unor acte normative cu caracter discriminatoriu și chiar să substituie acest text cu dispoziții cuprinse în alte acte normative.”

14. Având în vedere aceste aspecte, Colegiul nu se poate pronunța prin hotărâre privind obiectul cauzei, însă poate emite un punct de vedere, conform prevederilor art. 18 alin. 1 al **O.G. nr. 137/2000**, care prevede: „Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul sau de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.”

Punct de vedere:

Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, la art. 2, oferă următoarele definiții pentru discriminare:

(1) Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

[...]

(3) Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afară cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare.

(4) Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.

Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept
- fără să existe o justificare obiectivă.

În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „*trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă*”. Curtea a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: **Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991; **Hoffman împotriva Austriei**, 23 iunie 1993, **Spadea și Scalabrino împotriva Italiei**, 28 septembrie 1995, **Stubbings și alții împotriva Regatului Unit**, 22 octombrie 1996).

Conform Curții Constituționale a României (ex. **Deciziile nr. 168/1998 și 294/2001**) situațiile deosebite în care se găsesc diferitele categorii de salariați determină soluții diferite ale legiuitorului în ceea ce privește salarizarea acestora, fără ca prin această soluție să se încalce principiul egalității, ce nu semnifică uniformitate. „*Principiul egalității în drepturi și al nediscriminării se aplică doar situațiilor egale ori analoage, iar tratamentul juridic diferențiat, instituit în considerarea unor situații obiectiv diferite, nu reprezintă nici privilegii și nici discriminări.*” (**Decizia nr. 108 din 14 februarie 2006 a Curții Constituționale**).

Colegiul director reține că petentul este nemulțumit de prevederile Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor prin care sunt discriminați pensionarii militari în comparație cu pensionarii magistrați potrivit art. 85 (2) „Pensiile de serviciu ale judecătorilor și procurorilor , precum și pensiile de urmaș prevăzute la art. 84 se actualizează anual în raport cu media veniturilor brute realizate în ultimele 12 luni a judecătorilor și procurorilor în activitate. La alin.3 al aceluiași articol „Dispozițiile alin.2 se aplică și judecătorilor sau procurorilor pensionari precum și persoanelor care beneficiază de pensia de urmaș prevăzută la art. 84,,

Pentru a putea vorbi de existența unor fapte de discriminare, trebuie să avem în vedere prevederile art. 1 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, care instituie cu titlu de condiție, necesitatea ca persoanele care se consideră discriminate să se afle în situații comparabile cu cele la care se raportează.

Diferențierea trebuie să se bazeze pe comparația față de alte persoane, grupuri sau comunități (**O.G. nr. 137/2000**, art. 1 alin. 3: „*Exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile.*”). Comparabilitatea se analizează în raport cu dreptul invocat ca fiind restrâns sau înlăturat.

Având în vedere cele de mai sus, Colegiul nu poate reține incidența art.1 alin.3 din O.G. nr. 137/2000 republicată, în fapt neexistând o situație comparabilă.

În consecință, Colegiul director consideră că în prezenta cauză există o justificare obiectivă, fiind arătat că, în condițiile legii, pensionarii militari nu au același statut cu pensionarii magistrați.

Colegiul director constată că petenta nu se află în situație similară cu celelalte categorii de persoane menționate în cuprinsul sesizării și, prin urmare, nu există o situație de diferențiere între situații analoage, conform celor arătate la punctele de mai sus.

În conformitate cu prevederile art. 18 din O.G. nr. 137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate emite puncte de vedere prin care își exprimă opinia, în calitate de

garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, în legătură cu dispozițiile din cuprinsul actelor normative sau administrative, care contravin principiului nediscriminării, putând emite în acest sens recomandări, cu caracter de îndrumare, fără forță juridică obligatorie și fără a putea aplica sancțiuni contravenționale.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, cu modificările ulterioare, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admite excepția de necompetență invocată din oficiu, având în vedere **Decizia Curții Constituționale nr. 997/2008**;
2. Emiterea unui punct de vedere;
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica petentei.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

DINCĂ ILIE – membru

HALLER ISTVÁN – membru

JURA CRISTIAN – membru

LAZĂR MARIA – membru

LUMINIȚA GHEORGHIU – membru

POPA CLAUDIA SORINA – membru

Data redactării: 23.10.2019

Redactat și motivat: P.C.S. și V.F.

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.